

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Medlemsblad Nr. 2/2020

Melding om dødsfall i Historielagets sentrale midte er mottatt 3. august.

Ihuga lokalhistoriker og engasjert fagmann BJØRN LUNDER gikk bort 31. august, i en alder av 79 år.

Han var i sin tid både styremedlem i Historielaget i flere år, og leder i en kort periode rundt årtusenskiftet.

Styret rakk ikke å skrive et minneord før fristen for stoff til denne utgave av bladet, men vil komme tilbake til dette ved neste utgivelse.

Vi minnes Bjørn med gode tanker og minner.

Styret i Oppegård Historielag.

Styret i Oppegård Historielag:

Steinar Karlsrud, leder tlf. 95 87 99 36, epost steinar.karlsrud@gmail.com

Han er også kasserer, men funksjonen ivaretas i praksis av Gustav Fredrik Huseby, epost: fredrik.huseby@gmail.com

Severin Breivik, nestleder tlf. 92 88 84 87, epost cevrin@live.no

Jan Dorenfeldt-Graff styremedlem tlf. 66 80 43 52, epost jandgraff@gmail.com

Siri R. Iversen styremedlem tlf. 93 43 11 05, epost siri.iversen@gmail.com

Ragnfrid Kirkeberg Pedersen styremedlem tlf. 92 40 16 63, epost ragnfrid.kirkeberg@gmail.com

Einar Skillebekk styremedlem tlf. 92 05 05 95, epost skillebekk.einar@gmail.com

Nils B. Olsen sekretær. Tlf. 41 56 08 85, epost: joru-we@online.no

Web redaktør: Siri R. Iversen siri.iversen@gmail.com

Hjemmeside: oppegard-historielag.org

Postadresse: Oppegård Historielag Postboks 12, 1411 Kolbotn

Leder historielagets medlemsblad nr. 2-2020

Over nyttår i 2020 kom koronaen raskt til hele verden og da også til Norge. Den 12.mars ble skoler, mange arbeidsplasser og også frivillige foreninger avskåret fra å drive sin virksomhet. For Oppegård historielag medførte det at mange av våre arrangementer måtte avlyses eller utsettes på ubestemt tid. Telefon og e-post ble brukt flittig, men historielaget ønsker å komme ut til befolkningen med foredrag, turer, vedlikehold av oldtidsveier, registrering av fortidsminner sammen med fylkesarkeologen. Samt å medvirke sammen med andre foreninger i kommunen til å arrangere Friluftslivets dag osv.

Vi var heldige som fikk avholdt årsmøtet 5. mars før nedstenging gjorde slike arrangementer umulig. Her fikk vi også et foredrag av varaordfører Hans Martin Enger om ståa i den nye Nordre Follo kommune. Foredrag om «En dag i herrens forgårder - med Munkene på Hovedøya» av Karl Gervin ble avholdt, men så ble det stopp. Ikke en gang styremøter kunne vi innkalle til.

Det ble liksom noen dager med hvilepause, før mange av oss satte i gang med nye planer og andre oppgaver som vi skulle dra nytte av når pandemien er over. Jeg må beundre våre tre æresmedlemmer på 70 til 80 år, med for tiden dårlig fremkommelighet. De gir seg i hvert fall ikke.

Willy Østberg har tatt for seg Jørgen Stubberuds dagbok som foruten Sydpolferden med Roald Amundsen, også tar for seg oppvekst på Bekkensten og Svartskog. Her trenger vi nok noe hjelp til skriving for å få det over i bokform. Ellers jobber han og jeg med speiderhistorien i Oppegård.

Steinar Karlsrud

Bjørn Lunder er i farten med bro over bekken nedenfor badestampen til Stein Erik Hagen. Oldtidsveien over Grønliåsen fortsetter her. Bekkeleiet ble ødelagt under utbyggingen og det trengtes en bro for å komme forbi. Bjørn har skaffet materialer rundt om og prefabrikkert mye av brua hjemme. Dessverre står det litt igjen, men på grunn av sykdom stoppet prosjektet nå. Han sysler også med flåten ved flåtestedet på Kurud, og Myrvolls historie.

Egil Wenger har gått rundt med stokker og reparert oppslagstavlene og skiltene våre, blant annet ved utsiktstårnet på Grønliåsen. Han har også sørget for de historiske postene for skautraveren. Per Wæhler og Svein Antonsen har også bidratt her.

I sommer ble ruinene på Stubljan ferdig restaurert. Det ble bevilget kr. 500.000.- til dette formålet av Sparebankstiftelsen. Harald Lundstedt og Frank Westgård har gjort en kjempejobb her.

Kalendergruppa er i full gang med neste års kalender. Kalender blir det selv om korona viruset ikke har forlatt oss til da.

Selv har jeg jobbet mye med skanning av bilder i denne dugnadstiden. Det passet bra siden jeg hadde en ryggoperasjon i fjor og slapp krykkene først etter påske i år. Det er mange foreninger, aldershjem, skoler mv. som ønsker lysbildeforedragene. Flere måtte jeg dessverre avlyse i våres. Det samme gjaldt guidede turer, men nye datoer er satt. Får håpe at det blir nye muligheter utover høsten.

Ellers har jeg jobbet med en artikkel om Oppegård frivillige brannvesen fra 1946 til 1964. Denne kommer i neste Follominne.

Koronakrisen har medført at mange har vært hjemme og kastet seg over slektsgranskning og lokalhistorie, så det har vært masse forespørsler som jeg har svart på ofte, med bilder av de plassene de ønsker.

Per i dag har vi fire grupper i Historielaget. Det er Aktivitetsgruppa, Infogruppa, Kulturminner i utmark og Kalendergruppa. Vi ser for oss at det hadde vært flott om vi kunne utvide med flere grupper - for eksempel slektsforskningsgruppe, foto/filmgruppe. En gruppe som tok seg av intervjuer av folk som har kunnskap om for eksempel lokalhistorie, spesielle begivenheter mv. Hvis noen har forslag til andre grupper er det veldig interessant for oss.

Som dere skjønner drar vi som leder laget på åra. I første rekke er det ikke så viktig at man blir med i styret, hvis det ikke er ønskelig, men blir med i en eller flere av gruppene.

Etter mitt syn har vi alle tiders samarbeid både i styret og gruppene, men vi må se fremover og håper på at også yngre krefter er interessert, og er i så fall velkomne til spennende oppgaver enten praktiske eller teoretiske. Med store endringer i kommunen og befolkningen, ser vi at historien til Oppegård fort blir borte hvis vi ikke formidler det vi har opplevd og lært til nye generasjoner.

For å sitere Simone Weil: «**Hvis man ikke kjenner fortiden, forstår man ikke nåtiden og eger seg ikke til å forme fremtiden.**» Derfor må historielaget også bistå politikere og administrasjon i mange forskjellige prosesser.

Jeg fikk en aha opplevelse etter åpning av barnehagene i våres. Barna skulle deles i «kohorter» så de lærer seg historien tidlig. Ved søk i google finner jeg: «Opprinnelig var Kohort en underenhet av en romersk legion bestående av 480 infanterisoldater». Her er det mye interessant å prate med mine treårige barnebarn om. Hvordan hadde dere det i kohorten deres i dag? For eksempel; hvorfor bruke fremmedord da vi har adekvate norske synonymmer?

Sommeren min har stort sett vært i heimen, men det ble en liten tur over til familien på Stord. Her har kusina mi Vigdis og jeg, en femti år gammel «Osolver» sammen. Den er nydelig å ro selv i krapp sjø og den er satt opp på Unescos verdensarvliste. Turen hjem gikk over Hardangervidda. På høyfjellet stod det et skilt med «Viken Fylke.» Det var der og da umulig å skjønne logikken i dette. Den nærmeste viken her lå nok nede i Ustevatn.

Så vil jeg ønske dere en riktig fin sensommer og høst. Håper at alle holder seg friske og står på for den nasjonale dugnaden. Vi har satt opp et program for høsten, men er noe usikre hva myndighetene mener er tilrådelig.

Greverud, 30. juni 2020

Med vennlig hilsen Steinar Karlsrud
styreleder

ÅRSMØTEPROTOKOLL FOR OPPEGÅRD HISTORIELAG

5. MARS 2020, I AKTIVITETSSENTERET TÅRNÅSEN

Leder Steinar Karlsrud ønsket de 21 fremmøtte medlemmene velkommen.

Før forhandlingene startet ba vårt æresmedlem Willy Østberg om ordet. Han minnet oss om historien til Oppegård kommune og at skiltingen som markerte kommunens grenser nå var blitt borte. For å bevare minnet om den gamle kommunen hvor laget har sin tilhørighet, overleverte han et bordflagg med stang - Oppegårds kommunevåpen, til lagets formann. Til Marita Huseby, som representant for vårt lokale museum, overleverte han en tømmerhake, funnet i Gjersjøelva og et «smedemne» fra en gammel smie i kommunen.

Dagsorden:

Sak 1: Godkjenning av innkallingen:

Innkallingen var kunngjort i henhold til vedtektene. Enstemmig godkjent.

Sak 2: Konstituering, valg av møteleder, referent og to medlemmer til å undertegne protokollen: Steinar Karlsrud ble valgt til møteleder, Nils B Olsen til referent, og til å undertegne årsmøteprotokollen ble Kirsten Føyen og Egil Wenger valgt.

Sak 3: Godkjenning av årsberetningen:

Møtelederen gjennomgikk årsberetningen (gjengitt i Historielagets medlemsblad nr 1/2020), punkt for punkt, og kommenterte enkelte punkter. Det ble kommentert at det var brukt både Kolbotn torg og Jan Baalsruds plass som geografiske betegnelser. Dette er samme sted og bør være konsistent. Et forslag om et minnesmerke over Roald Amundsen bør reises i sentrum av Kolbotn ble også diskutert. Her minnet Willy Østberg om at Jørgen Stubberud fra Oppegård, som var med på Sydpolsferden også bør få sitt minne.

Årsberetningen enstemmig vedtatt.

Sak 4: Godkjenning av regnskapet for 2019:

Regnskapet ble presentert av regnskapsfører Gustav Fr. Huseby. Selv om driftsåret 2019 gikk med underskudd har Historielaget god økonomi, og kan møte økonomiske utfordringer. Underskuddet skyldes bl. a. opprydding i kunde/medlemsmassen.

Regnskapet ble enstemmig vedtatt.

Sak 5: Fastsettelse av kontingent for 2021:

Styrets forslag var å beholde kontingenten uendret, kr 350,- pr år. Medlemskapet inkluderer årets utgave av Follominne og lagets kalender. Dette ble enstemmig vedtatt.

Sak 6: Budsjett for 2020:

Budsjettet for 2020 ble fremlagt med et planlagt overskudd på kr. 1030,-.

Budsjettet ble enstemmig vedtatt.

Sak 7: Innkomne forslag:

Det var ingen innkomne forslag.

Sak 8: Valg:

Valgkomiteen har bestått av Bjørn Egil Jensen, Finn E. Edvardsen og Egil Wenger

Valg av styre:

Følgende sto på valg i 2020:

Leder Steinar Karlsrud og styremedlemmene Einar Skillebekk og Severin Breivik. Styremedlem Marianne Bonde Hansen var gått bort i løpet av siste år.

Valgkomiteens innstilling:

Steinar Karlsrud, leder – er på valg. Tar gjenvalg. Dette er valgkomiteens innstilling. Styremedlem Severin Breivik er på valg – etter 2 år i styret. Tar gjenvalg.

Dette er valgkomiteens innstilling

Styremedlem Einar Skillebekk er på valg – etter 2 år i styret. Tar gjenvalg.

Dette er valgkomiteens innstilling.

Revisor Elisabeth Rollem Storløyken tar gjenvalg, og dette er valgkomiteens innstilling.

Valgkomiteens innstilling ble vedtatt med akklamasjon.

Etter årsmøtet består styret av:

Leder Steinar Karlsrud	Valgt for 1 år i 2020
Styremedlem Einar Skillebekk	Valgt for 2 år i 2020
Styremedlem Severin Breivik	Valgt for 2 år i 2020
Styremedlem Jan Dorenfeldt-Graff	Valgt for 2 år i 2020
Styremedlem Siri R. Iversen	Valgt for 2 år i 2019
Styremedlem Ragnfrid Kirkeberg Pedersen	Valgt for 2 år i 2019
Styremedlem Nils B Olsen	Valgt for 2 år i 2019

Valg av revisor: Elisabeth Rollem Storløyken ble gjenvalgt for ett år.

Langs en oldtidsvei

I løpet av våren har Egil Wenger og Nils B. Olsen gjennomført vedlikehold på informasjonstavle knyttet til Oldtidsveien på Svartskog. Informasjonstavlen som står ved Oldtidsveien litt nord-vest for Sjødal gård var ødelagt. Grunnen til ødeleggelsen var neppe hærverk, men at tavlen var montert på et grantre som vokste og dermed ble den påvirket av at treet vokste mens tavlen var "statisk". Nå er tavlen på plass igjen med kart og orientering om Svartskog og veifarene der (Montert på egen pøle). Jeg viser til bilder underveis i teksten.

Samtidig har vi en oppfordring til lagets medlemmer, og andre, som ferdes langs de veifarene som er merket med "Oltidsvei - skilt". (Grønliåsen, Svartskog og Gryteåsen). Dersom dere ser at skiltet er ødelagt, revet ned, eller blitt vanskelig å lese ber historielaget om å bli varslet.

Ta kontakt med Egil Wenger tel. 97749002, eller e - post: egil@wenger.no.

Historielaget vil gjerne ha med nye krefter i gruppen "Kulturminner i utmark". Vi trenger hjelp til å gå over og rydde noen av veifarene i vårt område. Ta kontakt med Egil Wenger hvis du er villig til å bli med på dugnaden.

For å friske på folks hukommelse tar vi her med beskrivelsen av den del av Oldtidsveien som går fra Urgården Fåle og nordover via Oppegård kirke til Ljan. Teksten er hentet fra Historielagets kalender fra 2014 og er velvilligst utlånt fra forfatteren Bjørn Egil Jensen. Innledningen er skrevet av Egil Wenger.

Innledning.

Gjennom tidligere Oppegård kommune har vi påvist to nord-/sydgående veifar som er påvist å være Oldtidsveier, altså i bruk før Reformasjonen.

Den østre passerer Ljabru i Oslo, går over Grønliåsen, forbi Fløysbonn til Sætre lengst sør, og videre inn i Ås.

Den andre, vestre veifar, er den du befinner deg på nå. Den kommer fra Gjersjøelva i nord, over Hvitebjørn og Oppegård-gårdene og hit ned. Ingen av dem er skiltet over hele strekningene, særlig fordi de i sin tid gikk over gårdstun, gårdsveier og innmark. Enkelte steder kan det også være tvil om hva som er rette traseen. Påvisningen av veien stopper her fordi veitraseen ikke er registrert mellom her og grensa til Ås. Den kan ha gått gjennom tunet på Sjødal gård, de gamle veifarene gikk gjerne fra gård til gård. Men, den kan også ha gått vest for innmarka på gården og rett sørover. Oldtidsveien vest hadde

Det kan være tvil om hvilken av de to Oldtidsveien som var viktigst til hvilke tider. Mye tyder på at denne traseen var den sentrale i Middelalder/Vikingetid. På den tiden var det mest bosetting på Svartskog (på den tiden het området Gerdaruddin), det var nok grunnen til at områdets første, og eneste kirke fram til 1900-tallet, ble bygget i dette området.

Veien fra urgården Fåle til bygdas første sentrum, til Oppegård kirke.

Både Oldtidsveien og den senere bygdevei (kjørevei) nordover starter her, veistrekningen er ca. 4,4 km lang. Som allerede beskrevet kom Oldtidsveien fra urgården Ris, via Nesset. Her er det to traseer, fra "ur-Fåle" til bygdas første sentrum - Svartskog, med bygdas første kirke og skole og de store gårdene som har gitt kommunen sitt navn. De to veiene har samme trasee mesteparten av strekningen, bare på den første og siste delen er det separate traseer. Oldtidsveien går inn Polleveien og på høyre hånd ligger gården Mellom-Fåle. "Ur-Fåle", eldste jordbruksboplass sør for Svartskog-platået hadde sitt tun der hvor gården Mellom-Fåle nå ligger. Etter ca. 100 meter står en informasjonstavle om Oldtidsveien som nå er en

en blå-merket kultursti. I enden av Polleveien går oldtidsveien bratt oppover Kopåsen, med mange hulveier underveis. Toppen er et bergplatå med flott utsikt sørover mot indre Bunnfjord. Når du har sett nok, går du stien videre. Inntil stien på venstre hånd ligger en gravrøys fra bronsealderen, merket med informasjonstavle. Veien videre fortsetter opp til toppen av Libråten hvor vi møter den gamle bygdeveien (kjøreveien) som er bygd på Oldtidsveiens trase videre nordover.

For å gå bygdeveien (kjøreveien) starter en fra veikrysset Kjærnesveien/Polleveien, fortsetter videre opp Kjærnesveien forbi Nordre Fåle og til høyre opp Libråtveien. Veien ble lagt vest for Kopåsen for ikke å få for bratt stigning for hest med vogn. Når tettbebyggelsen er passert møtes de to veitraseene igjen. Oldtidsveien antas vært i bruk allerede i førhistorisk tid, for omlag 3-4000 år siden, da den første faste bosettingen tok til. En viktig anvendelse av veien var som et alternativ når ferdsel på Bunnfjorden var umulig. Dette var "kystveien" over Svartskog når isen i Bunnfjorden ikke var trygg å kjøre på. Bygdeveien (kjøreveien) antas ferdig tidlig på 1800-tallet. Veien ble opptatt som rotelagt bygdevei nr. 8 den 8. april 1826. Da Mosseveien i 1862 ble åpnet for trafikk ble bygdeveien nedlagt som offentlig vei, det offentlige vedlikehold av veien opphørte.

Etter Sjødal gård antas bygdeveien (kjøreveien) og Oldtidsveien å skille lag. Mens bygdeveien fortsetter rett nordover gikk Oldtidsveien over de tørre åspartiet vest for gården Søndre Oppegård.

Oldtidsveien vest: Fra Oppegård kirke til Ljabru.

Oldtidsveien fortsetter nordover, passerer kirken, og er skiltet fra Bekkenstenveien 50 meter øst for Grendehuset Solheim. Tidligere bygdas første skole som ble åpnet i 1861. Oppegård Historielag har merket det meste av veien med skilt, kart og info-tavler, helt ned til Gjersjøelva. Veistrekingen er ca. 4,8 km lang. Veien er meget gammel, og antas alltid å ha vært i henhold til de eldste lover, at "Alle veier skulle ligge slik de hadde ligget fra gammel tid". Oldtidsveien gikk – slik veiene på den tiden alltid gikk gjennom gårdstunene på strekningen. I takt med at nye gårder kom til og noen forsvant, er det mulig å spore mindre endringer av traseen gjennom tidene. Men den veien som er skiltet regnes som den mest brukte.

Etter 50 meter fra starten passerer man enden av en steinmur, beliggende mot øst (se bilde). Veien fører derfra i nordlig retning og frem til dyrket mark etter ca. 200 meter. Her ble veien pløyd ned for bare 25 år siden, men traseen er godt skiltet. Den opprinnelige veien gikk gjennom tunet på Vestre Oppegård gård, men i dag går veien langs en åkerkant for å komme rundt tunet. Når vi er tilbake i skogen igjen er det etter ca. 150 meter øst for veien identifisert flere hustuffer etter 16 bygninger fra en gammel gård. Gårdsanlegget er ikke tidfestet, men Oldtidsveien gikk gjennom tunet. Etter ca. 100m kommer veien tilbake til den skiltede veien. I skråningen ned mot Oredalen er veien helt tydelig i terrenget. Nederst i Oredalen går den over en myr hvor det er lagt ut hoppe- og gangsteiner samt klopper av tre. Slike klopper direkte på myrer er blant de eldste former for bruer.

I skråningen opp fra Oredalen mot nord synes Oldtidsveien tydelig som en hulvei. Etter noen hundre meter går veien over en våtmark, hvor man kan se rester etter tidligere dyrket mark på venstre side ned mot et myrdrag. Ca. 300 meter lenger fram kommer vi over et annet myrdrag rett bak låven på Torbjørnsrud, og vi står umiddelbart på gårdstunet. I tidligere sto fjøs og stall lenger mot vest, da gikk veien over gårdstunet. Videre nordover mot Bjørnsrud går Oldtidsveien litt opp i terrenget på tørr mark. Det finnes også en vintertrase lavere ned mot øst, som imidlertid går i svært fuktig terreng. Bjørnsrud er bygd som akershusisk stue, svært vanlig som husmannsstue på 1700- og 1800-tallet. De fleste av de gjenværende akershusiske stuen er sterkt ombygd eller revet, men stua på Bjørnsrud er lite forandret. Oldtidsveien fortsetter nordover og passerer større flater som har vært dyrket opp mot nyere tid. Veien krysser så Delingsdalen, som kan være svært gjørmete og bløt, før den kommer ut på (kjøreveien) Hvitebjørnsveien.

Veien fortsetter gjennom tunet på Hvitebjørn gård, et navn med ukjent opprinnelse, men

med mange spekulasjoner om opprinnelsen. I 1529 fikk Henrik Krumedike, en av sin tids mektigste adelsmenn, overta ødegården, den hadde da ligget øde siden Svartedauen. Han overtok samtidig ødegården Vassbonn, og fallrettighetene i Gjersjøelva. Senere samme år anskaffet han en oppgangssag, og grunnlaget for Ljansbruket var dermed lagt, her ble det drevet sagbruk i om lag 450 år.

I nest siste sving av Hvitebjørnsveien tar Oldtidsveien en mer direkte trasee ned mot Gjersjøelva. Oldtidsveien synes her tydelig i terrenget, og er skiltet av Historielaget. Etter 1529 skulle nok de fleste hit. For de som ville videre fantes det to alternative veier, enten Bundefjordveien eller opp Sagflisbakken. Bundefjordveien er den eldgamle forbindelseslinjen mellom Bundefjorden og Øyeren. Veien tok opp fra fjorden ved Hvervenbukta, krysset Ljanselva ved store Ljan og videre over Hallagerjordene. Det er spor igjen etter denne veien flere steder.

VESLEØYA I KOLBOTNTJERNET.

Historielaget har fått spørsmål fra flere i det siste om huset som sto på Vesleøya i Kolbotntjernet. Hva er historien om det? Vi har funnet en del dokumentasjon i pantebøker, grunnboka og annet visste vi fra før. *Bildet her er lånt av Stein Kjelland Olsen.*

Navnet på øya har variert mellom Olsøya, Lilleøya og Vesleøya. I 1911 ble eiendommen utskilt fra plassen Kullebundbråten under Kullebund gård og solgt til M.P. Olsen og øya ble kalt Olsøen i panteboka. Her har nok Olsøen kommet av at det var Olsen som oppførte bygningene og var første kjøper av Øen. Under Skylddelingen var nok navnet oppløst.

I mai 1923 er det Kristiania Kristelige arbeiderforening som overtar. Av navn ser vi Johan Kristiansen og Johan Gulbrandsen og vi finner også fortsatt «Olsøen». På det tidspunkt er bygningene på bildet oppført. I en obligasjon tinglyst 2/4-1927 står det Vesleøya. Den samme foreningen og er oppført i matrikkelutkastet fra 1950 og etter hvert er det Oppegård kommune som overtok eiendommen. Antagelig har eiendommen skiftet navn til Vesleøya av en eller annen grunn: Som vi har sett i Oppegård, har flere eiendommer skiftet navn etter hvert. Vi har aldri hørt annet enn Vesleøya som navn i bruk.

Etter at kommunen kjøpte øya kunne foreninger melde seg på for bruk av stedet. Speideren var inne i bildet en stund, men etter en tid ble huset påtent, av det vi vet.

Del gjerne det du vet om Vesleøya her, vi håper også at det er noen som har flere bilder, gammelt eller nytt.

Et 50 års minne – for 40 år siden

Dette dokumentet ble funnet blant papirer Oppegård Historielag har mottatt, med ukjent forfatter. Dokumentet mangler både datering og signatur, men ut fra innledningen kan vi fastslå at det er skrevet rundt 1970 - 1980.

La oss tenke oss en 50 år tilbake, til Kolbotn i slutten av 1920 årene. Stedsnavnet var nytt og ikke innarbeidet. Mange holdt fortsatt fast ved den gamle og avlagte form Kullebunden. Jernbanen hadde enkeltspor, og et ønsket stoppested ved nåværende Solbråtan var «utdømt» da stigningen sydover var for stor. Tunge tog hadde på sydgående et ekstra skyvelokomotiv bak. Ved Nordenga ga det et fløytetstøt og returnerte til Oslo.

Kolbotn stasjon på 1920 tallet

Togreisen til Oslo var ekstra spennende så lenge vi måtte over Ljansbroen, en viadukt tvers over dalen litt hitenfor Ljan. Der gikk alltid toget med sakte fart for broen gikk i en kurve. Det nye jernbanesporet over Hauketo ble tatt i bruk 1. juli 1927.

Av virkelige veier hadde vi bare en, fra Gjersjø bro til Kolbotn, forbi Stabburet, opp Haslebakken som i dag er omdøpt til Kirkeveien etter at kirken ble bygget i 1932, forbi bakeriet og opp Sønsterudveien. Like før nåværende Wessels vei sluttet Kolbotn og det var også kommunegrensen i øst.

Skiveien fra Prinsdal og sydover langs jernbanen var kanskje påtenkt. På kirketomten var i hvert fall påbegynt med fjellsprenning både fra nord og syd, men slik ble den liggende i mange år. Øvrige ferdselsveier var etter dagens målestokk dårlige kjerreveier som var best på vinterføre, om snøplogen var kjørt. Andre fremkomstinnretninger var «stier» som for eksempel nåværende Solbråtanvei fra Teodor Hansens vei og sydover til første undergang på jernbanen. T. Hansens vei krysset i plan med jernbanen, med grind på begge sider, og «stien» langs jernbaneskråningen, omtrent der hvor undergangen er i dag, hadde en passasje på langsgående jernbanesviller for at fotgjengerne skulle komme tørrskodd over i de fuktigste periodene av året. «Stien» hadde forresten et trafikkskilt med «Cykle-riding forbudt», om noen skulle våge seg på det. En rytter kunne forresten møtes, det var doktor Christensen som kom på sin stolte ganger på vei til sin praksis på Kolbotn. Hesten ble senere byttet ut med mere moderne transportmidler, og noen år senere hendte det at han kom i fly fra Ingierstrand og «landet» på Tjernet.

Av trafikkskilt hadde vi fartsbegrensning, omtrent som i dag, men største hastighet var 15 Km/time. Det var ikke til ergrelse for så mange, for det fantes vel ikke mer enn ca. 10 biler på Kolbotn den gang. Farligere i trafikken var nok tømmerlassene som på vinterstid kom ned Sønsterudveien, ned i dumpen ved bekken foran «Huset» og videre ned bakken ved undergangen og rett ut på tjernet og vinterveien til Kantorsletta på sin tur til Ljansbruket. På tjernet var det også en meget brukt vintervei fra T. Hansens vei nord-vest i Storebukta, til Ekornrud. Den mest brukte vintervei var dog snarveien fra båt- og vaskeplassen nederst i Lisbobakken, på skrå over Storebukta til Teodor Hansens vei.

Disse vinterveiene kunne være farlig grunnet is – skjæring som på den tiden var noe av en næringsvei. Hver vinter var det en stor råk i Storebukta, og ofte utenfor badeplassen «Stupern» på vestsiden av tjernet. Råkene ble merket med granbusker og kvister. De nærmeste avtakerne av isblokkene var stedets kjøpmenn som alle hadde sin isbinge hvor blokkene, adskilt av, og dekket med sagflis, ble oppbevart for bruk gjennom den varme årstid. Ja det var før kjøleskap og frysebokser kom i handelen. Mesteparten av isen ble eksportert; lastet i jernbanevogner fra egen lasterampe i T. Hansens vei.

Tjernet ble om vinteren mere utnyttet enn i dag, det var vår eneste skøytebane. Selv med ganske stort snøfall ble full skøytebane måket opp, som regel med en bandy-bane. En stor tønne med sprederrør, trukket på meier, fungerte som sprøytevogn. Idrettsklubben sto for arrangementet og arbeidet, men for alle som ventet på å få banen klar til bruk var det ikke spørsmål om medlemskap. Elektrisitetsverket ordnet med belysning, hvert fall 8 stolper rundt banen; det var antagelig kommunen som betalte.

Sommertiden var nok allikevel best, både ved, på og i tjernet. De mest benyttede badeplassene var Skogsland og syd for Nordenga, og på vestsiden var «Fiskern» og «Stupern». Skogsland var da ubebygget og adskilt fra «Stien» med en bekk (som nå er gjenfylt) og et tett kratt. Her var det som regel bare gutter og nakenbading var svært alminnelig. Storøya var og en yndet badeplass, særlig for båteiere uten egen strand. De private strandtomtene var også i flittig bruk, noe avhengig av antall søsken og deres vennekrets, - En herlig tid, og tjernet var rent. Ingen snakket om alger og forurensning.

Jernbanen og Veslebukta sett fra Hovedgården ca. 1900

På hovedgården var det ordinær gårdsdrift med jorder og åkrer, blant annet mellom jernbanen og veslebukta, også der samfunnshuset står (det gamle samfunnshuset, red. anm). Største delen av tomten til sentrumsbygget var også dyrket mark. Nærmest jernbanestasjonen lå en butikk med «kolonial» i kjelleren og «Frukten» i første etasje. Her var

også postkontoret hvor all post måtte hentes så det var et alminnelig møtested for ungdom. Et annet møtested var oppslagstavlen ved stasjonen.

Bilde: Jernbanen og Veslebukta sett fra Hovedgården ca. 1900.

Samfunnshuset Veslebukta og stasjonen på 1950-tallet

Mellom jernbanen og Storebukta var det dyrket mark, øst for veien til Tangen. Det øverste og største stykket der var utlånt til idrettsplass. Horisontal var den ikke i noen retning, men den gikk an for datidens fotball, og ganske imponerende friidrettsstevner ble arrangert der. Gresset ble hovedsakelig holdt kort av hovedgårdens gressende kuer, noe som også etterlot andre spor enn kort gress.

En del av miljøet på Kolbotn var også landhandleriene. Der fikk man det meste av det man trengte til daglig. Både gamle og unge kunder møttes, med eller uten oppdrag, og man kunne utveksle nyheter; radioen var ennå ikke alminnelig utbredt. – mange handlet «på bok» og fikk sine innkjøp innført i en notisbok som fulgte varene, med tilsvarende notering hos kjøpmannen. En praktisk ordning når barn ble sendt for innkjøp, men noe anstrengende for kjøpmannen som ga kreditt for en uke eller to, kanskje en måned.

Alle kjøpmenn hadde hest for å hente varer på stasjonen og for å bringe bestilte varer til kundene. For oss gutter var det en morsom avveksling å «sitte på» mot å levere varene på dørene. Det hendte også at vi av kjørekaeren ble betrodd å være med i stallen for nyttig arbeid der.

Foreningslivet på Kolbotn var rikt og variert til tross for at forsamlingshus var mangelveare. «Søndre vel» fantes oppe i Utsiktsveien, men det lå noe avsides til og var lite brukt. «Samfundet» i Skogveien ble først bygget i 1928. Det vi hadde var Kolbotn skole, i første rekke gymnastikksalen. Der var fester, møter, basarer, foredrag, aftenunderholdninger og

sågar revy. Velvillig vaktmester stilte kjøkken til disposisjon ved fester. Derfra ble det servert kaffe og sjokolade, boller og wienerbrød, eller hjemmebakt. Opprydding i salen ble ordnet etter dugnadssystemet.

Gymnastikksalen ble også benyttet til gudstjenester for veien til Oppegård kirke på Svartskog var lang. Kvinneforeninger hadde i en rekke år samlet inn penger til kirke på Kolbotn, men det var ennå langt frem. Kommunen hadde i noen tid arbeidet med å få etablert en gravlund på Lie gård i Mastemyrveien. Den første begravelse fant sted 5. nov. 1927. Kapellet var da ikke bygget, men det var satt opp et klokketårn, eller -støpul. Klokken ble også brukt som stedets første kirkeklokke i forbindelse med gudstjenestene i gymnastikk-salen.

«De gamle gode dager» sier man ofte, men i mange tilfeller var nok de de dagene ikke bare gode. Det kunne være trange tider i mange henseende. Vi fikk gjennom skolen med på et kveldskursus i halvsåling av sko og støvler. Det var stor oppslutning om kurset og vi lærte både plugging av såler og søm med «bekatråd», og hver elev fikk minst halvsålt og reparert to par. Kurset var lærerikt og vi tok det som et fint tilbud i fritidsbeskjeftigelse. Hva vi ikke ble fortalt var at skolestyret hadde oppdaget at flere av elevene på skolen hadde så dårlig fotføy at det måtte gjøres noe for å bedre situasjonen.

Turgåing i skog og mark begynte å bli alminnelig for 50 år side og for meg er det naturlig å nevne speiderarbeidet, blant både jenter og gutter, var med på å skape voksende interesse for friluftsliv, og for våre skogsområder, så vel sommer som vinter. I første rekke takket være vår felles leder Hans Knutsen kom speiderguttene sterkt med da guttemusikken ble startet.

Så langt denne beskrivelsen av livet på Kolbotn på 1930 tallet. Dersom noen, etter å ha lest dette, skulle ha en oppfatning av hvem som er forfatteren vil vi i Historielaget gjerne vite det. Ta gjerne kontakt med oss ved sekretæren Nils B. Olsen telefon 415 60 885, eller e-post: joru-we@online.no.

Minneord om Kjell Dybdahl

På nyåret fikk vi den triste beskjeden om at et av historielagets æresmedlemmer, Kjell Dybdahl, var gått bort, 92 år gammel. Da jeg var nykommer i styre og stell i Oppegård historielag for godt og vel 20 år siden var det Kjell jeg først ble kjent med. Han var sekretær i laget og jeg, ganske uerfaren, skulle være kasserer. Kjell hadde mange års erfaring med salg og markedsføring i emballasjebransjen og pratet mer enn gjerne med hvem som helst, alltid like entusiastisk. Han forklarte oss i styret at det måtte være logo, vervebrosjyrer og gjenkjennbare farger i alt materiell som historielaget delte ut. Han hadde noen pakker med knallgrønt kopipapir liggende samt egen kopimaskin, så dermed ble grønnfargen historielagets varemerke i alle skriv i lang tid. Bretting av brev til medlemmene gikk unna i kjellerstua til Kjell med Elvis på full guffe på stereoanlegget. Kjell snekret bord, benker og oppslagstavler og rigget tilhengeren sin slik at historielaget alltid skulle være klar til å rykke ut med komplett stand og spre informasjon om den lokale historien. I mange år lå hele historielagets lager i garasjen til gjestfriheten selv, Kjell og Else.

Kjell fortsatte med informasjonsarbeidet i mange år etter at han gikk ut av styret. I historielaget var Kjell opptatt av dokumentasjon og formidling i tillegg til slektsforskning. Han likte å fotografere og tok ofte opp film på historielagets turer. Han avfotograferte bilder og

viste dem gjerne på historielagets møter eller på eldresentrene og sykehjemmene. Det var veldig populært og ofte kom det fram mange nye opplysninger på den måten. I 2010 ble Kjell og Mølle Bjørgaas begge utnevnt til æresmedlemmer i historielaget for deres utrettelige innsats for laget.

Kjell fortalte mange artige historier om sin egen tilknytning til Kolbotn og huset han og Else bygde i Skiveien på 70-tallet, rett ved der Bekkeliveien går opp. Det var besteforeldrene som bodde på Kolbotn, på samme tomte, men i et hus som er borte nå. Selv vokste han opp i Pilestredet i Oslo, like ved gamle Rikshospitalet. Familien på Kolbotn var aktive pinsevenner og tanta Martha Andersen drev misjonsstasjon i India til 1950-tallet. Onkelen Kåre Andersen var opprinnelig skredder, emigrerte til USA og hadde sydd dresser for både keiser Haile Selassie og president John F. Kennedy. Som pensjonist ble han skiinstruktør i USA og ortsatte med det til han var langt over 90 år.

Siri Iversen

Kjell Dydpahl sammen med Mølle Bjørgaas, begge æresmedlemmer i Oppegård Historielag.

Oversikt over flyfoto fra tidligere Oppegård kommune.

Da Oppegård kommune skulle forenes med Ski kommune sikret Historielagets leder Steinar Karlsrud tilgang til en stor samling flyfotos som er tatt i perioden ca. 1960 – 2008. Mange av bildene er samlet i konvolutter som igjen er samlet i mapper/album mens en del er i løse konvolutter. I vedlagte liste er innholdet i hver mappe angitt og mappene merket med nummer. De løse konvoluttene er merket med det nummer som er angitt i øverste høyre hjørne av konvoluttene. Samlingen er plassert på Historielagets lager i Kolben, hvor vi også har en samling gamle kart over Oppegård kommune. Oversikten over disse kartene er publisert i et tidligere nummer av medlemsbladet. Dersom du har behov for å se/låne/kopiere et eller flere av bildene, ta kontakt med lagets sekretær Nils B Olsen telefon 415 60 885 eller på epost joru-we@online.no.

MAPPE 1

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Sjødal - Hjulet - Slora - Tussetjern	16.mai.88	1:15000
Roald Amundsen - Stangås - Østre greverud	16.mai.88	1:15000
Ingierstrand - Kommunegrensen mot Oslo - Ski	16.mai.88	1:15000
Bekkensten - Kolbotn - Taraldrud	16.mai.88	1:15000
Kantoråsen - Oslo Grense	08.mai.88	1:6700
Ski grense - Myrvoll	08.mai.88	1:6000
Myvoll - Kolbotn sentrum	08.mai.88	1:6000
Sønsterud - hellerasten	08.mai.88	1:6000
Skråbilder Kolbotn og mastemyr - farger		

MAPPE 2

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Oppegård Syd - Tusse - Sønsterud	17.mai.77	1:6000
Li - Mellomåsen	01.mai.75	1:3500
Området ved Kolbotnvannet	21.mai.78	ùkjent
Kolbotn (må sjekkes)	21.mai.78	1:4000
Kolbotn (må sjekkes)	21.mai.78	1:4000
Nøstvedt - Stangåsen	17.mai.77	1:6000
Furuset - Sagstua	17.mai.77	1:6000

MAPPE 3

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Vassbonn - Mellomåsen	25.apr.82	1:6000
Vassbonn - Rosenholm	25.apr.82	1:6000
Nøstvedt - Myrvoll	25.apr.82	1:6000
Sofiemyr - Ormerud	25.apr.82	1:6000
Oppegård syd - Tussetjern	25.apr.82	1:6000
Fløysbonn - Grønliåsen	25.apr.82	1:6000
Tussetjern - Hellerasten	25.apr.82	1:6000
Oppegård syd - Kantorfeltet	25.apr.82	1:6000

MAPPE4

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Nøstvedt - Hauketo	06.mai.70	1:18000
Pollen - Ljan	06.mai.70	1:18000
Ås grense - Svartskog - Dal gård	28.apr.68	1:6000
Sjesenåsen - Kantoråsen	12.mai.69	1:6000
Svartskog - Ljan	10.apr.73	1:6000
Langsbunnefjorden over Oppegård til Mastemyr	10.apr.73	1:6000
Lkolbotn sentrum - Oslo grense	28.apr.68	1:6000
Hellerasten - Ormerud - Oslo grense	29.apr.68	1:6000
Svartskog	08.mai.74	1:11000

MAPPE 5

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Kolbotnvannet - Oslo Grense	06.jun.78	1:3500
Kolbotn - Li gård	18.apr.80	1:3500
Li - Mellomåsen - Ingier	18.apr.80	1:3500
Kantoråsen - Li gård - mastemyr	18.apr.80	1:3500
Svartskog	28.mai.78	1:15000
Tussebekken - Oslo grense	24.mai.78	1:4000
Ødegården - Tårnåsen	24.mai.78	1:4000
Kolbotn - sydover mot Slora	24.mai.78	1:4000

MAPPE 6

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Svartskog - Bunnefjorden	26.mai.87	1:39000
Oppegård syd - Myrvoll	07.mai.87	1:6000
Ødegården Skog - Sofiemyr - greverud	07.mai.87	1:4000
Tussebekken - Stangåsen	23.mai.87	1:6000
Linnebukta - Båthavnen	07.mai.87	1:5000
Vassbonn - mastemyr	07.mai.87	1:6000
Skjervika - Tyrigrava	07.mai.87	1:4000
Trelasten - Greverud kirke	07.mai.87	1:4000

MAPPE 7

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Svartrskog	11.mai.65	1:6000
Oppegård østlig del	21.mai.62	1:6000
Oppegård syd - Fløysbonn - Kongeveien	21.mai.62	1:6000
Området rundt Gjersjøen	ukjent	ukjent
Bunnefjorden til Ski grense	22.mai.56	1:17500
Fra Bunnefjorden til Ski grense i øst	27.mai.63	1:17500

MAPPE 8

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Fra Oslo grense i syd øst til Sofiemyr	20.apr.93	1:5000
Fra Oslo grense i syd vest til Sofiemyr	20.apr.93	1:5000

MAPPE 9

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Svartsk og Dias	1997	1:5000

MAPPE 10

MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK
Skråfoto hele Oppegård	ukjent	ukjent

Løse konvolutter med bilder

Konvolutt nr	MOTIV	DATERING	MÅLESTOKK	
C2-10	Svartskog	1996	1:5000	Arkivskuff
B2-7	Svartskog	1996	1:5000	Arkivskuff
B2-7	Svartskog - Dias	1996	1:5000	Arkivskuff
B2-9	Svartskog	1996	1:5000	Arkivskuff
A2-9	Svartskog - Ingierstrand	1996	1:5000	Arkivskuff
A2-9	Svartskog - Ingierstrand	1996	1:5000	Arkivskuff
94032 (A E)	Greverudområdet	1994	1:5000	Arkivskuff
95078 (B)	Båthavnen	1995	1:5000	Arkivskuff
95078 (A)	Svartskog - Bunnefjorden	1995	1:5000	Arkivskuff
E 2-5	Svartskog mot Tyrigrava	1996	1:5000	Arkivskuff
E 2-5	Svartskog mot Tyrigrava - DIAS	1996	1:5000	Arkivskuff
D 2-12	Svartskog mot Gjersjøen	1996	1:5000	Arkivskuff
D 2-12	Svartskog mot Gjersjøen - DIAS	1996	1:5000	Arkivskuff
D2- 10	Svartskog Oppegård kirke - DIAS	1996	1:5000	Arkivskuff
94032 ©	Tusse	1997	1:5000	Arkivskuff
94032A	Oppgård syd - Gjersjøen	1994	1:5000	Arkivskuff
94032B	Oppgård syd - Gjersjøen	1994	1:5000	Arkivskuff
92158 (2-10)	Strandsone Oppegård	1994	1:3000	Arkivskuff
92158 (11-23)	Strandsone Oppegård	1994	1:3000	Arkivskuff
92158 (2-9)	Strandsone Oppegård	1994	1:3000	Arkivskuff
92158 (C)	Strandsone Oppegård	1994	1:3000	Arkivskuff
00132 (A)	Kolbotn sentrum	2000	1:8000	Arkivskuff
00132 (B)	Solbråtan - Sofiemyr	2000	1:8000	Arkivskuff
00132 ©	Solbråtan - Sofiemyr - Myrvoll	2000	1:8000	Arkivskuff
1.1-10	Strandsonen	2004	1:8000	Arkivskuff
2.1-12	Svartskog	2004	1:8000	Arkivskuff
3.1-12	Gjersjøen	2004	1:8000	Arkivskuff
A 2-9	Svartskog nord for idrettsplassen	1996	1:5000	Arkivskuff
B2-7	Svartskog - Bålerud	1996	1:5000	Arkivskuff
C2-10	Ingierstrand - østover	1996	1:5000	Arkivskuff
D2-12	Svartskog - midtre del	1996	1:5000	Arkivskuff
E2-5	Svartskog - Tyrigrava - vestover	1996	1:5000	Arkivskuff
A1-17	Strandsonen	1991	1:5000	Arkivskuff
B1-16	Gjersjøen mot Båthavnen	1991	1:5000	Arkivskuff
C1-6	Greverud - Myrvoll	1991	1:5000	Arkivskuff
D1-7	Ødegården skog - Østre Greverud	1991	1:5000	Arkivskuff
95078	Trollåsen	1995	1:5000	Arkivskuff
03018(1)	Svartskog	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(2)	Svartskog mot Bunnefjorden	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(3)	Svartskog mot Gjersjøen	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(4)	Mastemyr mot Gjersjøen	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(5)	Øst Gjersjøen fra sydenden til Kolbotn	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(6)	Området øst for jernbanen	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(7)	Sofiemyr - Ødegården	2003	1:5000	Arkivskuff
03018(8)	Svartskog vest Gjersjøen	2003	1:5000	Arkivskuff
98106(D)	Oppegård øst mot Ski grense	1998	1:10000	Arkivskuff
98109©	Øst Kolbotnvannet	1998	1:10000	Arkivskuff
88109(B)	Svartskog - Gjersjøen	1998	1:10000	Arkivskuff

98106(A)	Svartskog	1998	1:10000	Arkivskuff
4.1-11	Oslo grense - Sofiemyr	2004	1:8000	Arkivskuff
5.1-11	Tårnåsen - oppegård syd	2004	1:8000	Arkivskuff
6.1.10	Østlige deler av Oppegård	2004	1:8000	Arkivskuff
uten nr.	Skråbilder av hele Oppegård			

I det følgende presenteres to intervjuer ved Severin Breivik av to personer med lang botid i Oppegård kommune.

Intervju med Bjørn Pettersen.

Bjørn Pettersen (1938-2017) og kona Britt Pettersen f. 1938 begge født i Frydenberg veien. Bjørn var yngst av 7 søsken. Alle vokste opp i Oppegård, men Bjørn er eneste som ble født her.

Familien kom fra Fredrikstad der faren var steinhugger, men med utsikter for bedre arbeid i Oslo, flyttet de til Oppegård i 1937. og det etter hvert arbeid med sprengning og grunnmursarbeid for hus og veianlegg med mer. 2 av sønnene fortsatte i farens bransje og Bjørn ble gravemaskinkjører og senere på Brøyt for å ta ut og klargjøre grunn for husbygging, veier og større opparbeidelser - herav flere boligveier i Kolbotnområdet. Mor til Bjørn var hjemmевærende.

Bjørn regnet på at han på sine 49 aktive arbeidsår har ferdigstilt i overkant av 1000 tomtegrunner i Oppegård/Follo til bolighus. Aldri hatt behov for å annonsere etter arbeid, nok å gjøre hele tiden!

De første 10 åra 1937 – 47 bodde Familien på loftet i bedehuset som lå på Dalstoppen i Frydenberg-veien. Bedehuset hadde tidvis og en kafe (Kafe Frydenlund). Der kunne øl kunne kjøpes! Det var fordi det disse årene var mye anleggsfolk på veiarbeid, og de var tørste. Bjørn hevdet at Frydenbergveien har fått sitt navn fra tiden da Frydenlund bryggeri leverte øl til «bedehuskafeen». Dalstoppen lå sentralt i Oppegård mot Ski før «nye Skiveien» fra Myrvoll og sydover ble bygget. Rett over veien for Bedehuset var det og en kolonial og klesbutikk – den butikken flyttet senere ned til Myrvoll ved Skiveien.

Bjørn har et barndomsminne fra krigen 1943/44: Bjørn og andre gutter sto på Myrvollbrua med en stein i handa. Da kom tyske soldater imot dem for inspeksjon av jernbanelinjen som de sjekket for sabotasje. Bjørn med steinen i handa, trodde de skulle ta ham og løp unna. De andre kameratene hadde derimot fått sjokolade og drops av tyskerne som også hadde vist dem bilde av sine egne barn. Stakkars Bjørn som hadde gått glipp av sjokolade angret seg stort.

I hjemmet var det mange rundt bordet og ikke sjelden måtte det spares og deles på maten. Bjørn hjalp ofte en nabofru med å bære inn ved og fikk da en skalk med sirup på – du som det smakte!

Under krigen hadde de kaniner og høner i bakgården, så faren ordnet greit en søndagsmiddag ved behov, men neste dag mandagen, så feilte det enten en høne eller kanin i bakgården!

Det var ellers rasjoneringskort og bytting med svartebørs mv og dette husker Bjørn godt.

I 1947 bygde far hans eget hus på Mariåsen i Maristien 3. Det var det første huset som ble bygget i Oppegård etter krigen hevdet Bjørn. Det var vanskelige år med rasjonering på alt og kommunen ville ikke gi noen byggetillatelse så langt syd i kommunen grunnet mangel på avløp mv. (Halve huset i Maristien 3, kjøpte Severin B og kona i 1981!)

1947 var for øvrig den store tørkesommeren. Da måtte de til Gjersjøen for å hente vann samt skylle tøy. Kristian Dillevig hadde lastebil og tok kr 20,- for full vanntank til å etterfylle i brønnen. Det var mye penger da! De hadde ellers opptil 3 villagruser i et uthus på tomta hvor der i dag står 2 bolighus.

Bjørn og kona Britt som bodde i Bakkeveien, kjente hverandre fra barneår av. De lekte sammen i «gata» og barnelekene var: Kappe land, vippe pinnen, hoppet paradís og å kasta på stikka.

Britt sin far - Håkon Ringnes (f. 1913), var viktig for korpsmusikken i bygda. Allerede som 17-åring dirigerte han korps. Han fikk startet Myrvoll musikkorps, og senere også Langhus skolekorps. Britts familie var korpsmusikkgründere og hennes fetter Per Sverkholdt startet Sofiemyr skolekorps.

Den tiden var hornmusikk bare for gutter, så Britt – dattera til korpsdirigenten med lyst å spille, fikk aldri bli med i noe skolekorps. Men piano og på Myrvoll IL sitt håndballag, der spille hun i mange år.

De gikk begge på Greverud skole. En dag i 1949 før skolestart hørte de brannbilen komme. 3 gutter fra 3.klasse - en av dem Bjørn, løp da etter brannbilen til Myrvoll og skogsområdet bak dagens SHELL for å bivåne brannslukningen. Hele dagen glemte de seg bort i å følge brannfolka. Så da de kl. 16:00. igjen var tilbake på skolen, var skoleransel mv. innelåst på klasserommet. Vaktmester og dirigenten Ringnes, ville ikke låse dem inn, men ba dem gå til «Frøkena» og hun var steng. De fikk en hel side «anmerkning» skrevet i meldingsboka med hjem. Men far til Bjørn syntes dette ikke var noe å svare på. Så da ble det at Bjørn «ordnet» med mora sin underskrift via pergament-papirforfalskning – slikt gikk ofte helt greit. Bjørn var en skolegutt som «alltid ivrig var med over alt» når ting skjedde.

Bjørn jobbet og bak disken i Daltoppen senere Myrvoll kolonial fra 5 klasse av og ved utkjøring av varer var han hjelpegutt og fikk til og med kjøre lastebilen til butikkeieren allerede fra 10 års alder!

Bjørn var tidlig flink til å jobbe og gjøre nytte for seg. Derfor fikk han sommerarbeid hos en tante som drev prestegarden i Rødnes v/ Ørje. Den var et stort gardsbruk med traktor og Bjørn lærte kjøre traktor med redskap allerede som 10 åring. På prestegarden fikk han og et godt forhold til sogne-presten noe som resulterte i at Bjørn fikk delta på ikke mindre enn 3 konfirmanntutferder over 3 år: 2 reiser med «Turisten» i Haldenvassdraget og en konfirmanntur til Töcksfors, alt dette før han selv ble konfirmert! Fra Svensketuren kjøpte han en literflaske med sirup hjem til sin mor! Det var gjevt.

Sommeren 1953 som 14-åring, gikk Bjørn telegrafbud for Telegrafén i Oslo.

Bjørn tok fagbrev som isolatør og jobbet noen år i bransjen med å bygge kjøle- og fryse-lager i Oslo. På kveldstid «hjemme» var det å hjelpe sin bror som drev med gravemaskin og grunnarbeider.

Da Bjørn var 15 år og 2 dager, dro han til sjøs av ren eventyrlyst. Han og en gutt til, mønstret på i Antwerpen dit de kom med båt fra Norge. Sjømannskirken ble første

overnatting da skipet kom 2 døgn forsinket til havn. Båten gikk i fruktfrakt mellom Europa, Karibia/USA, i Middelhavet og Afrika.

Han hadde fått lov av mora til å seile 8 måneder, men Bjørn ble ute i 18 måneder, bl.a. fordi båten så sjelden seilte innom Nord Europa. (først etter 18 måneder ute gav rett til fri hjemreise i 1953)

Første turen gikk over Atlanteren til de Vestindiske øyer. Bjørn ble sjøsjuk med oppkast i 14 dager og klarte ikke spise noe. Men endelig i land i Karibia, spiste han 16 pannekaker med sirup – det smakte!

Bjørn startet i byssa for 22 sjøfolk (Mannskap i alt var på 44) og avanserte til dekksgutt. Han fikk og styre båten. Bjørn var yngstemann om bord, men alltid med de andre «gutta» i land og overalt til de steder de store gutta skulle se. Selv drakk ikke Bjørn, men var på alle serveringstedene og ventet «utenfor» på en krakk mens kammerater prøvde seg på alt. Dette var år mye voksent fort ble lært

I Napoli kjøpte Bjørn seg to Vespaer – de kom ikke helt lovlig om bord, men havnepolitiet dealet mot 2 kartonger sigaretter. Den ene Vespaen solgte han videre i Conakry hovedstaden i Guinea, og den andre ble sendt hjem til broren i Oppegård – Bjørn hadde nok tidlig lært å være en god kremmer.

Motorsykel kjøpte han seg i 1956 og 1960 ble en Amerikaner en stor Plymouth bil kjøpt av Bjørn.

Hjemme igjen 16,5 år gammel startet han i lære til isolatør og lærte bygge kjølerom mv i 8 år til 1963, men inni mellomtiden var det også militærtjeneste

Britt og Bjørn giftet seg 1960 (7.juni) Hun jobbet 10 år hos NSB på sentralbord og sekretær. De måtte da bl.a. som del av internopplæringen, lære seg navnet på alle togstasjonene i Norge! og de måtte lære seg å kunne «Lokføernes språk».

I 1974 ble det gravemaskin og grunnarbeid på fulltid for Bjørn – i starten sammen med broren. En del farlige situasjoner opplevde han, bl.a. 2 -3 velt, men har vært heldig og kommet uskadet fra det.

Britt og Bjørn er/var ivrige «Skautravere» og har gått den 22 ganger (2015)

Intervju med Gerd Evelyn Zapffe fra Bekkeliveien.

Revidert august 2019.

Født ble hun på Stubberuds klinikk v/ dr. Christensen i Gamlebyen, Oslo 21.jan. 1936 .

Gerd er yngst av 3 søsken. Hennes foreldre kjøpte huset i Bekkeliveien i 1931.

Hennes far født 1899, gikk på aftenskole i Oslo, ble bankbud og senere bokholder for Autodrift/Shell. På farssiden er Gerd i slekt med Roald Amundsen!! Moren kom fra Nedre Eiker og var syerske på konfeksjonsfabrikken Herkules og sydde mest skjorter.

Barneår på Solbråtan

Det var godt samhold mellom alle barna i nabolaget. De slo ball, slo på pinne/vippa pinne, slo lang-ball og kasta «på stikka» med 1- og 2-øringer. «Kappe land-leken» (de kastet med kniv og hvis den ble stående, fikk de mer land tatt fra de andre i leken). Det var stor ball og 7 – 8 triks med ball. De hadde dødball og hoppet tau og lang tau der flere deltok. Politi og tyv lekte de i fjellet bak husa opp mot Utsiktsveien mv.

Å hjelpe til betydde å gå i butikken for mor, lugge i bed og åker. Ta oppvasken og hjelpe til med å male huset m.m. Å sveive slipesteinen når faren slipte ljåen, sakser eller kniver tok gjerne 1-2 timer om gangen. Gerd hjalp og sin far med å bære stein og jord til å lage hage og terrasser på tomta.

Gerd Evelyn Zapffe

De dyrket purre og andre grønnsaker samt poteter. De hadde og gris/villagris.

Under krigen fikk alle leie parseller til dyrking av potet og grønnsaker. Gerd's lå i Heimenvæien, på Ekornerud og Fløysbonn

Frøken Biltvedt kom med hest og kjerre for å selge grønnsaker, potet og egg, gjerne og hønsegjødsel. Senere utvidet frøken Biltvedt butikken ved blomster og kjørte en grønn Opel Blitz med glassvegger. Ungene i gata kaptet da gjerne da om å være «hjelppegutter» og bære varene frem til døra.

Til Kolbotnvannet var det å gå for å skylle klær og å hente vann når brønnen var tom. Kokevask fikk de gjøre i et bryggerhus hos en nabo som hadde dypvannsbrønn. Det var den gang flere «åpninger» /allmenningsrakster ned til Kolbotnvannet med hevdsrett/ bruksrett til vannet i Gerd's barndom.

De badet ved «tømmerhuset» i Ekornerudveien og hentet vann ved Skogland. I «Granlyveien» - en gjennomgang fra Bekkeliveien til Borgeneveien, gikk det åpen bekk i veien da Gerd var liten.

Skolegang på Kolbotn

Gerd startet på Kolbotn skole i 1943 og gikk da alle 6 ukedagene.

I 5.klasse (11- 12 år) fikk hun være med foreldrene på Chat Noir - det var stort! Det var naboen fru Sæther, med jobb på revyteateret som av og til skaffet dem gratis- eller svært

rimelige, billetter.) i 7.klasse ble Gerd syk lenge, men fikk gå videre på Middelskolen året etter. Så ble hun syk igjen. Da tok hun realskolen som privatist i 1955. Deretter ble gymnaset tatt på 1 år privatist ved «Katta» -56.

Da var det kino på Fjelltun, Myrvoll eller på «Samfunnshuset» i Skogveien like bak Kolbotn skole. Der var det og basarkvelder. Tilsvarende var det kino på Oppegård grendehus også. Og det var dansetilstelninger oppe på fjellet ved Sofiemyr grusbane (hvor stadion i dag er) med utedo bak en tømmerkoie. Mange menn som arbeidet i Ljansbrukets skoger, bodde gjerne her i sesongen.

Arbeid:

Gerds forbilde til jobb var som en eldre søster, å bli håndarbeidslærer. Men Gerd ble sekretær. Hun Jobbet bl.a. for Årdal & Sunndal verk, «gikk» fra arkivet til sekr. på Generaldirektørens forværelse! Skrev da mye for direktjonssekretæren. Gerd hadde da mye arbeid med å produsere bedriftsavisen Den kom ut 5 – 6 ganger årlig. Deretter ble det arbeid hos Fabritius forlag, i arbeid med å produsere skolebøker og å reise rundt å vise/demonstrere skolemateriell på messer og seminarer.

Med etter hvert 2 barn og stell av trengende foreldre og en tante, passet det bedre med en jobb i barnehage og til sist i yrkeslivet, pleieassistent på Bjørkås Sykehjem og Greverud omsorgsboliger. Grete sto i jobb helt til fylte 70 år.

Organiserte fritidsaktiviteter:

Gerd var svært glad i sport. Hun spilte håndball, deltok svært aktivt på skolens idrettsdag og skidager.

I friidrett var Gerd best blant jentene i klassen på 60 m, lengde, høyde, liten – og stor ball. Slalomski i Nordenga og på Vestre Greverud – utfor ned mot Skiveien, også der som beste jente! Gerd likte skihopping og slo gutta både i «Skaubakken» (mellom Holbergs vei og Bj. Bjørnsøns vei) med hopp på 15 m på vanlige ski. Det var og en hoppbakke i åsen bak dagens Statoil og ned til dagens Gullsmed-butikk. Gerd har og hoppet i Furubakken ved Greverud.

Gerd har i alle år vært en ivrig fotturist. Allerede som 6 åring tok foreldrene henne med på turer i fjellet. Det til så vel Jotunheimen som Galdhøpiggen, Rondane og i Sunnmørsalpine. Gerd var og med i Speideren 4 -7 klasse, og møtene var på Fjelltun eller hjemme hos speiderlederne. Hun var og med i IOGT i alle år. IOGT Skogland var et samlingssted for barn og unge. Det var der at Gerd for første gang så en svart person («Neger i den tids språkbruk»), og han holdt et foredrag om Afrika!

Sang har vært Gerd sin store hobby og lidenskap i alle år. Og fra 4.kl av, sang hun under Marie Foss I NRK's barnekor. Øvelsene var på tirsdager og fredager og foregikk på Marie Foss skole.

Senere ble hun med i Knut Nystedts Det norske Solistkor. Først 10 -11 års periode og senere nye 4 år etter at dirigenten Nystedt ringte henne fordi «han trengte hennes gode alt-stemme i koret». Med Solistkoret ble det turneer i 4 uker til USA. Til Frankrike og Tyskland samt flere konsertturneer til de største byer i Norden sammen med landets

største symfoniorkestre.

Gerd Evelyn Zapffe har sogar sunget Händel i Aulaen i duett med både Randi Helseth og Olav Eriksen! Og ikke nok med det, som tidligere medlem i Solistkoret ble Gerd spurt om å synge i Aulaen ved 100-års minnekonsert for Knut Nystedt i 2014. Knut Nystedt betydde svært mye for Gerds musikkverden! Senere ble sunget under dirigent Tom Wicklund i både Langhus kirkekor og for Kolbotnkoret

Ja, Gerd hun har sunget i hele 10 forskjellige kor som alle har gitt henne mye glede. Noen bedre sangere finnes vel neppe i Bekkeliveien?!

OPPEGÅRD HISTORIELAG Aktivitetsplan høsten 2020

Aktivitet/arrangement	Tid og sted, kort beskrivelse
Rusletur/foredrag. Kolbotntjernet (-vannet....) rundt, med etterfølgende foredrag på Biblioteket.	Lørdag 26.september kl. 13.00. Oppmøte utenfor Kolben. Beregn ca. 2 timer til fots, til dels på sti, før samling på Biblioteket, for foredrag og bildefremvisninger v/Steinar Karlsrud. Kaffe +
Foredrag: Historiske punkter langs Gamle Mossevei, spesielt Tyrigrava.	Torsdag 5. november kl. 19.00 På Biblioteksgalleriet. Dag Jarnøy tar for seg kulturminner langs Gamle Mossevei, bl.a. i forbindelse med infotavler oppsatt 2019. Se høstprogrammet for Kolben kulturhus. OBS - billetter hentes på Biblioteket på forhånd.

Ellers: Vi anbefaler følgende – i regi av

Nordre Follo turlag - søndag 6.9.20 kl.11:

Turen starter i Hvervenbukta. Derfra går vi til Gjersjøelva, der vi går oppover elven langs ruinrester etter oppgangssager, møller og kruttverk. Er vi heldige kan vi se gytemoden laks og sjørret slåss om gyteplasser. Vi fortsetter på Hvitebjørn kultursti over mot Bunnefjorden der vi går mellom de gåtefulle terrassene i Sandbuktskogen. Deretter tilbake til utgangspunktet langs Hvitebjørnveien. Turen arrangeres i samarbeid med Nordre Follo turlag, og vi samarbeider med Gjersjøelva natur- og kulturpark. Viktig med godt fottøy. Ta med mat og drikke.

Oppmøte: Parkeringsplassen i Hvervenbukta. Kl. 11.

Varighet 4-5 timer.

Lengde: Ca. 9 km, middels lettgått.

På grunn av koronasituasjonen må du melde deg på turen. Påmeldingsfrist er 4.9. til Harald Lundstedt: telefon 97070430, epost hlundste@online.no

Turen blir også annonsert i lokalavisa når det nærmer seg. Turleder er altså Harald Lundstedt.

Mer info ligger her: <https://nordrefollo.dntoslo.no/aktiviteter/122677/884437/>

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

Oppegård Historielag kalenderen 2021.

SVARTSKOG - Oppegårds opprinnelse (arbeidstittel pr 3.juli!)

Vi tar for oss Svartskog fra øy i ishavet frem til i dag hvor det utgjør 43% av arealet til Oppegård kommune (før 1948). Svartskog er i dag også Nordre Follo sin kystlinje. Gamle Ski kommune har ved den nye kommunen endelig nådd frem til fjorden.

Vi skriver om liv og levnet helt fra istiden til arbeid med trykkavløp i dag på Svartskog. Alt hva du trenger vite om Svartskogbygda fra Gjersjøelva i nord til Sjødalstrand i sør.

- Om Sommergjestene som kom med rutebåten fra Christiania.
- Om Sandbukta og tuftene og Båthavna.
- Gamle veifar og kulturminne og 17.mai på Svartskog.
- Om fiskebruk og plommefristelser, og om Ingierstrand Bad og Sjøflyhavna,
- Om Kyststien og kystleden, og om Husmannsplassen Bjørnsrud og selvsagt om Oppegård kirke.

Årets "Forfatterteam" består av Siri, Finn, Egil, Severin og litt fra Berit Johnne. Foto ansvarlige er som ifjor; Siri, Ann Lisbeth og Tom Dale Andersen

NB!! Vi trenger dørselgere i desember
Så kjære medlemmer i laget vårt OHL:

Meld din interesse enten til Egil Wenger eller Severin Breivik.

Ved å selge Oppegårdkalenderen 2021, får du et godt mål for kveldsturen i nabolaget ditt og du bidrar med å få vår lokalhistorie til naboer og venner hvor du bor.

Oppegårdkalenderen 2021 er den 29. års utgaven siden 1990.
Med andre ord et "must" for alle hjem i Oppegård!

Mvh
Severin Breivik